

ADLİ TIP

ADLİ TIP MÜESSESESİ KANUNU DEĞİŞTİRİLMESİ VE YENİ KANUN TASARISININ ELEŞTİRİSİ

Yazan : Prof. Dr. Adnan ÖZTÜREL

Adli Tıp hukuku ilgilendiren konularla uğraşan bir uzmanlık dalı olarak kabul edilmektedir. Tarihin çok eski devirlerinden beri adalet uygulamalarında, tıpsal, olumlu buluşlardan yararlanmışır. İnsanın mesnel ve tinsel şekilde zarar gördüğü olaylarda, hekimlerin görüşlerine baş vurulması Adli Tıbbın doğuş nedeni olmuş, çağdaş Adli Tıp alanı pek çok genişlemiş ve Adli Tıba yakından ilgili yan dallar oluşmuştur. Hukuk uygulamasında, her türlü modern tıpsal buluşlar, Adli Tıp kapsamında yer almıştır. İnsan haklarının, yerinde bir şekilde verilmesinde, çağdaş Adli Tıp büyük rol oynamaktadır.

Biyoloji, Patoloji, Toksikoloji, Psikiyatri, Kriminoloji, Atomik araştırmaların dev adımlarla ilerledikleri günümüzde, gerçeklerin ortaya çıkarılması için seferber olunmaktadır. Adli Tıp çok geniş bir bilim dalı niteliğine kavuşmuş olup, yeni buluşlar uygulama alanını hukuk sınırlarına almıştır. Olay yerinde bulunan bir kaç damla kan lekesi, bir çok cürüm delilini ortaya çıkarmaktadır. Vücutta saptanan, basit organik yıkıntılar önemli bir cinayeti, bir kaç adet kıl, büyük bir hırsızlık olayını veya öldürüyü ortaya çıkarmaktadır. Atomik araştırmalar zehirlenme ve toksik madde saptanmasında kullanılmaktadır. Elektronik mikroskopi, organ veya nesneyi pek çok büyütmede, gözle görü bilgilerini değiştirmiş, Adli Tıp bilimini hukuk uygulama alanında, kullanılmasını kesin şekilde zorunlu hale getirmiştir. Bundan dolayı, Resmi Bilirkişiliğin bir örneği olan, devlet tarafından masrafları sağlanan Adli Tıp Müessesesinin gelişmesi zorunluğu da ortaya çıkmış bunu bir sınıra kadar olsa dahi sağlamak için Adli Tıp Müessesesi Kanununda, Adli Tıp Kurumu Kanunu ismi altında bazı değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikler, Türk Adli Tıbbının çağdaş şekilde çalışmasını sağlamayacaksa da bir düzeyde, daha olumlu hale gelmesi bakımından yarar sağlayacaktır.

Dünyadaki Adli Tıp tarihçesi ve bu günkü durumunu kısaca gözden geçirmek, Memleketimizdeki Adli Tıp organizasyon ve günümüzdeki vaziyetini açıklama bakımından yararlı olacaktır.

Dünyadaki yazarlar Adli Tıbbı çeşitli yönleriyle ele almışlar ve tarif etmişlerdir. Fransız yazarı Ambrose Pare «Adli Tıp rapor bilimidir. Tıpsal verileri derleyip, hukuka yarıyanlarını alarak, bunları hukukçunun anlayacağı şekilde rapor ile yazı haline dökmektir» demiştir. Orfila ise «Adli Tıp çeşitli hukuk konularını, tıpsal bilgilerle aydınlatan, hukukcuların, kanunları uygulamasına yardım eden bir bilim dalı» şeklinde yorumlamıştır. Deverji «Adli Tıp, Fiziksel ve tıpsal dökümanları Adli olaylarda, bazı kanunlara uygulamadır» diye tanımlamıştır. Briand ve Chaude ise «Adli Tıp, raporlarda, Tıp ve yardımcı Tıp Bilimlerini uygulayan, bir bilim dalıdır» demiştir. Littre ise «Fiziksel, moral, ruhsal konularda, hukuk sorularını, tıp bilgileri uygulayarak çözen bir tıp dalıdır» demiştir. Piga «Hukuk içinde Tıp» deyimini kullanmıştır. Yazarların çoğu ise yazımızın başlangıcındaki tanımı kabul etmektedir.

Milâttan önce 3000 yıllarında, Mısır Kanunlarında, cürüm, veraset, evlilik konularında hekimlerin bilgilerine baş vurulmuştur. İlk Adli Tabip olarak Mısır'lı İmhotemp isimli Hekimi tanımaktayız. İlk Adli Tıp raporu olarak, Milâttan önce 44 yılında, jül Sezar'ın, 23 bıçak darbesiyle öldürülmesinden sonra, Antistius tarafından düzenlenen ve bu olayda ölüm sebebinin göğüs içine giren bıçak yarası olduğu bildirilen rapor kabul edilmektedir. İlk otopsi 1111 yılında, ilk Adli otopsi ise 1374 yılında Fransa'nın Montpellier Tıp Fakültesinde yapılmıştır. Memleketimizde ilk otopsi, bazı yazarlara göre 1941, bazı yazarlara göre ise 1843 yılında, yani, Fransa'da yapılan otopsiden 500 seneye yakın bir zaman sonra oluşturulmuştur. Almanya'da Tıpla ilgili kanunlar toplanarak, yayınlanmış, böylece ilk bilimsel ve hukuksal yönden Adli Tıp yayını yapılmıştır (1507). 1605 yılında Fransa'da, Ambrois Pare tarafından «Traite de Rapports en justice» isimli yapıtı yayınlanmıştır. Amerika Birleşik Devletleri, Fransa ve İtalya, Almanya Adli Tıp araştırmaları yapan ve yayınlayan devletlerin arasında önt sırayı almaktadırlar. Bütün dünyada 30 a yakın Adli Tıp Dergisi yayınlanmaktadır.

Adli Tıp Kurumunca yapılan çalışmaların, çok eski zamanlardan beri memleketimizde başladığını, fakat gelişemediğini, yeter derecede eleman yetiştirilmediğini görüyoruz. Memleketin Hekim gereksinimi çok fazla olduğundan ve Adli Tıp Uzmanlarına maddi, nesnel ve manevi, tinsel bir ayrıcalık da tanınmadığından, Hekimler Adli Tıba rağbet etmemektedirler. Memleketimizde, çok eski devirlerde Adli Tıbbın başladığı, fakat

belge yetersizliği nedeni ile açığa kavuşamadığı anlaşılmaktadır. Adli Tıbbın çalışmalarını engelleyen, önemli koşullarda oluşmuştur. II. Beyazıt zamanında (1496), Şeyhülislâm, Mevlâna Alaaddini Aliyyül arabi «otopsi yapan ve teşebbüs edenlerin kâfir olacakları şeklinde» Fetva vermiştir.

Adli Tıp uğraşısı, 1827 yılında Mektebi Funun Tıbbiyei Şahanede kurulan, Adli Tıp işlerini de düzenleyen «Meclisi Umuru Mülkiyei Tıbbiye» nin oluşumu ile resmi nitelik almıştır. 1840 yılında, Ceza Kanunununnamei Humayun çıkarılmıştır. Bu kanunnameye ilk defa bilirkişiliğin ön görüldüğü saptanmıştır. Ölü ve canlılarda Adli Tıp muayeneleri yapılması esas konmuştur. İlk otopsi Prof. Bernarde tarafından, 1841 veya 1843 yılında yapılmıştır. Mektebi Funun Tıbbiyei Şahanede, ilk Adli Tıp dersi 1849 yılında Dr. Şervicen bey tarafından verilmiştir. 1879 yılında çıkarılan Ceza Kanunu ile, sağlıkla ilgili olaylarda, hekim muayenesi zorunlu kılınmıştır. 1908 yılında, İstanbul'da morg kurulmuştur. 1917 yılında Sıhhiye nezaretine bağlı olan Tababeti Adliye Şubesi kurulmuştur. Bu kuruluş, bu günkü Adli Tıp Kurumu temelini oluşturmuştur. 1926 yılında 813 sayılı Adli Tıp Müessesesi Kanunu çıkarılmıştır. Bu kanunda, 1953 yılında, bazı değişiklikler yapılmış, bilhassa yeni oluşumlu, Adli Tıp Meclisi kurulmuş, 6119 sayılı kanun çıkarılmıştır. Bu Kanunda da 1967 yılında bazı önemsiz değişiklikler yapılmıştır.

1953 yılında çıkarılan 6119 sayılı kanun, Adli Tıp Müessesesi, iş kapasitesi ve bilimsel yönden günün gereksinmelerini karşılamaz hale gelmiştir. Aradan geçen 27 yıl içinde iş kapasitesi çok artmıştır 1945 yılında, Adli Tıp Kurumu Şubelerine gelen iş adedi 2182 iken 1975 yılında, bu rakam 15000 olmuş, 7-8 kat artma görülmüştür. Adli Tıp Meclisi 1955 yılında 3000 dosya incelemiş iken, 1971 yılında 32794 dosya incelemiş, 1975 yılında bu rakam 23451 dosyaya düşmüştür. Bu düşme Adli Tıp Meclisine kadro ve Uzman bulunamaması nedeni ile, fazla iş çıkaramamasından, bir çok dosyanın başka kurumlara gönderilmesinden olmuştur. 6119 sayılı kanun, işlerliğini, örenli ölçüde kaybetmiştir. 6119 sayılı kanunda yapılan değişikliklerin, günümüz gereksinmesini tam olarak karşılayacağı iddia olunamaz.

Bu gün Adli Tıp Dalı, nesnel ve tinsel destek, iyi yetişmiş, doğruluğuyla tanınmış, çok önemli işlerin verileceği, çok harçlamayı gerektirir bir tıp dalı haline gelmiştir. Kanun değişikliği yanında, her yönden yeterince olanak ve para temin edilmesi zorunludur. Türk Adli Tıbbının koşullar sağlanınca, Uluslararası sözü geçen, bilimsel niteliğe, geç ve güçte olsa, kavuşabileceği kanısındayım.

6119 SAYILI, ADLİ TIP MÜESSESESİ YASA TASARISINDAKİ DEĞİŞİKLİKLER (Tasarı 12 Eylül 1981'den önce hazırlanmıştır).

Adli Tıp Müessesesi ismi, Adli Tıp Kurumu şeklinde değiştirilmiştir. Kanunun çeşitli maddelerinde yapılan ana değişiklikler Adli Tıp Meclisi ve Adli Tıp Şubeleri oluşumunda ve Adli Tabipliklerin Adli Tababet Şube Müdürlüğü ismiyle, 2 hekimli, laboratuvarıda olan yersel araştırma odaklarına dönüştürülmesi ile, Döner Sermaye kurulması Kurumda çalışan Üniversite Öğretim Üye ve Yardımcılarının nesnel olanak sağlanması, Öğretim Üyelerinin Üniversiteden almakta oldukları maaş ödenek v.s. tazminatlarına dokunulmadan ayrıca ayda bir maaş ve senede döner sermayeden 3 maaş verilmesi idari personelin artırılması, yeter sayıda raportör bulunması, 5 yıl çalışmış hükümet tabiplerinin yönetmelikle düzenlenecek bir kurstan geçirildikten sonra Adli Tabip olarak çalıştırılması esası konmuştur. Yabancı memlekete gidecek, dönünce de Adli Tıpta çalışacak Hekim veya Hekim adaylarına yabancı memleketteki, eğitim süresince, diğer öğdencilerden 2 misli döviz verilmesi kabul edilmiştir.

Nesnel bakımdan, Adli Tıpta çalışacak Hekim ve personele büyük bir yardım sağlanamamıştır. Şimdilik Tam gün Kanununa göre Hekimlerin aldıkları maaşı alacaklar, buna ek olarak, Döner Sermayeden de senede 3 maaş verilecektir. Bu Kanunda Adli Tıba Hekim sağlanması, Adli Tabip yetiştirilmesi bakımından, yeterli önlem alınmamıştır. Kanımızca Adli Tıp Kurumu yine yeterince hekim bulamayacak, eksik kadrolarla çalışacak, memleket gereksinmesini sağlayamayacaktır.

Yeni Kanunda Kurumun görevi, 6119 sayılı kanundaki gibi olacaktır. Kanunda yapılan ana değişiklikleri aşağıdaki bölümlerde özetlemek olanağı vardır.

1 — ADLİ TIP KURUMU AÇILIŞINDAKİ DEĞİŞİKLİKLER :

6119 sayılı Kanunda Adli Tıp Kurumu bir tane idi ve Adalet Bakanlığı gerekli gördüğü yerlerde Morg, Kimyahane, Müshadehane gibi şubeler açabiliyordu. Yeni Kanunda ise, Adalet Bakanlığı, gerekli gördüğü yerlerde tam teşekküllü Adli Tıp Kurumu açabilecektir. Örneğin Ankara'da, İzmir'de, Adana'da v.b. yerlerde, Adli Tıp Meclisi ve Adli Tıp şubelerinin tümü kurulabilecektir. Bakanlık Yüksek Hakimler Kurulu görüşünü aldıktan sonra, bu kurumların görev çevrelerini belirleyecektir.

Adli Tıp Kurumunun gerekli yerlerde açılma olanağının sağlanması, Adli Tıbbın gelişmesi için önemli bir aşamadır.

2 — ADLİ TIP MECLİSİ OLUŞUMUNDAKİ DEĞİŞİKLİKLER:

6119 sayılı Kanundaki Adli Tıp Meclisi Birisi Başkan olmak üzere 9 üyeden oluşuyordu. Değişik tıp dalı uzmanlarından olan 9 üyenin aynı adette yani 8 yedek üyesi bulunuyordu.

Yeni kanunda Adli Tıp Meclisi 5 adet ihtisas dairesi bölümünden ve bu bölümlerin üyelerine başkanında katılmasıyla oluşan, 26 kişilik bir örgüttür. İhtisas Dairelerinin görevleri, hangi işlere bakacakları kanunda belirtilmiştir. Bu görevler dışında bir görev geldiği takdirde, Adli Tıp Meclisi Başkanı tarafından, mevcut 5 daire üyeleri arasından, görevle ilgili olabilen 4 kişi seçilerek 6. Daire kurulabilecektir. 6. Daire Başkanlığının en kıdemli üye veya Adli Tıp Meclisi Başkanı yapabilecektir.

26 kişilik Adli Tıp Meclisinde eski kanunda bulunmayan Tıp Uzmanları konmuştur. Başkan yokluğundan en kıdemli Başkan yardımcısı, bunlarında yokluğunda en kıdemli üye Başkanlık yapacaktır. Bu husus çok önemlidir. Eski kanunda Adli Tıp Başkan Yardımcısı, Meclis Başkanlığı yapamıyordu. Yalnız en kıdemli üye, bu görevi yapabiliyordu. Adli Tıp Meclisi yükü çok azaltılmış, asıl görev dağılımı oluşumunu aşağıda bildireceğimiz İhtisas Dairelerine bırakılmıştır. 26 kişilik olan Adli Tıp Meclisi toplantılarına bir, Hukuk Müşaviri katılacak oy kullanmayacaktır. 26 kişilik Adli Tıp Meclisinin görevi, başlıca iki bölümde toplanmıştır. Birisi, Adli Tıp İhtisas dairelerinden gelecek, karar verilememiş işleri karara bağlamaktır. İkinci görevi ise, Yargıtayca gerekli görülen konuların görüşülerek karara bağlamasıdır.

Adli Tıp Meclisi ve İhtisas Daireleri gerekirse ilgili kişileri usulüne göre sorgulayabilecek, her türlü tetkikatı yapacaktır. Dosyaların kopyaları, gerekirse asılları üzerinde çalışma yapabilecektir. Eski Kanundaki Adli Tıp Meclisinin acil işleri öne alması hususu kaldırılmıştır. Adli Tıp Meclisinin 6119 sayılı Kanunda bulunan yedek üyelikleri adedi açıklanmamıştır. İhtisas Dairelerinde yedek üye bulunabilecektir. 6119 sayılı Kanunda, Adli Tıp Meclisi toplanması için 9 üyenin bulunması gerekiyordu. Yeni Kanunda ise toplantı için Kurulun 2/3 üyesinin, yani 17 üyenin bulunması gerekiyor. Konu ile ilgili Daire Başkan ve üyeleri, çoğunluğunun toplantıda bulunmaları esas konmuştur. Yedek üyeler 26 kişilik Adli Tıp Meclisine giremeyeceklerdir. Meclisin ve İhtisas Dairelerinin, 6119 sayılı Kanundaki gibi, kararları nihai olmakla beraber, Mahkemelerin delilleri serbestce takdir hususundaki yetkilerini kayıtlamayacaktır. Adli Tıp Meclisi ve İhtisas Daireleri kararlarının nihai nitelikli kabul edilmeleri, çağdaş Tıp Bilimleri doğrultusuna aykırıdır. Kurulun, yeniliklerden habe-

ri olmadan vereceği bir kararı bilimsel nitelikte kabul etmek mümkün değildir. Kurulda bulunan, Adli Tıp Uzmanı adedi 6, Patolojik Anatomi Uzmanı 2, Genel Cerrah 2, İç Hastalıkları Uzmanı 2, Kadın ve Doğum Hastalıkları Uzmanı 1, Sinir Cerrahisi (Nöroşirürji 1, 1 Ortopedi, 1 Akıl, 1 Sinir, 1 Kulak, Boğaz, Burun, 1 Göz, 1 Bakteri ve İntan, 1 Rontgen, 1 Üroloji, 1 Hematoloji, 1 Allerji, 1 Toksikoloji Uzmanı vardır. Her Uzmanlık dalından 1 veya 2 kişinin, Adli Tıptan ise 6 kişinin bulunduğu bir kurulun kararı kanımızca nihai, yani son karar olmamalıdır. Bu husus uzun süredir üzerinde durduğumuz bir konudur. Kanunu hazırlayan hukukcular bu hususun konmasında ısrar etmişlerdir. Hekimlerin mesleklerini uygulamaları hususundaki, madde açıklığa kavuşmamıştır. Bu hususta, Yüksek Sağlık Şurası 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu gereğince görevlendirilmiştir. Halen aynı konu Adli Tıp Meclisinden de sorulmakta, Yüksek Sağlık Şurası Kararı değişebilmektedir. Bu, bilimsel bakımdan doğru olmadığı gibi, usul bakımından da doğru değildir. Kanunda bu hususun açıklığa kavuşturulması gerekirdi. Bu gereğin yerine getirilmemesi hekim haklarını zedeler nitelikte bulunmaktadır.

26 kişilik Adli Tıp Meclisinde yeterince raportör bulunması esas kabul edilmiştir. Bu husus işlerin ivediliğini sağlayacaktır.

3 — ADLİ TIP İHTİSAS DAİRELERİ KURULUŞU :

5 kişilik ve 5 adet olan İhtisas Daireleri, üyeleri tam sayısı ile toplanacak, yedek üye yoksa, diğer dairelerden uzman üye alınacaktır. Çalışma, dosya kopyasından veya aslından yapılabilecek, gerekirse olgunun muayenesi, araştırmasını sağlayacak, nihai merci niteliği taşıyacaktır. İhtisas Daireleri kararlarının, nihai, son karar olmaları, çağdaş bilim ve Adli Tıp yöntemlerine uymadığı, bu aykırılığın bir çok yanlışlık ve hukuksal yanlışlıklara neden olacağını kanısında bulunmaktayım. 1953 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu 10 uncu maddesine göre, meslek uygularken işlenen hekim suçları, Yüksek Sağlık Şurasında karara bağlanmaktadır. Bu hususun Adli Tıp ihtisas dairelerinde görüşülüp görüşülmiyeceği, nihai karar verilir verilmeyeceği hususunda açıklık yoktur.

Kanundaki çok önemli değişiklik, İhtisas Dairelerinin kuruluşu olmuştur. 6119 sayılı kanundaki 9 kişilik Adli Tıp Meclisi bu şekilde 5 er üyeli 5 alt meclise bölünmüştür. Bu ayrıntı çalışmayı hızlandıracaktır. İhtisas Daireleri oluşumu ve görevleri tartışılabilir. Pek çok görülen olayların, büyük bir kısmı, bir daire üzerine yüklenmiştir. Örneğin 4 ve 5 inci daire vakaları diğerlerinden çok az olacaktır. Daire 2, yani Travmatoloji

1 inci daire, işi en çok olan daireyi oluşturacaktır. Her Dairede görevle direkt ilgili 1 Uzman vardır. Bu durum sakıncalıdır. Her Dairede, vaka ile direkt ilgili 2-3 üye olması çok yarar sağlayacaktır. Bütün yük kanımızca her dairede bulunan, vaka ile direkt olarak ilgili uzman üzerine yüklenecektir. Bu durum çok sakıncalıdır. İş çok olan İhtisas Dairesine üye olmak güç olacaktır. İhtisas Daireleri üye adedi en aşağı 7 ilâ 9 olmalı idi. Yeni kanunla kurulan İhtisas Daireleri ve Dairelerde bulunan uzman adedi ve sahip oldukları uzmanlık çeşiti yeterli değildir. İhtisas Daire üye adedi 7-9 olsaydı, Adli Tıp Meclisi Genel Kurulu da bilimsel bakımdan daha kuvvetli olacaktı. Üyelere verilen maaş ve ödenekler yetersizdir. Çok sorumluluğu bulunan ve önemli işler yapacak olan üyelere maaş bakımından ayrıcalık tanınmalıydı. Devlet Memurluğu maaş statüsü ile, Bilimsel Birlikçilik niteliği taşıyan görev uygulaması, hemen hemen bütün gelişmiş memleketlerde terk edilmiştir. Her birlikçilik için, devlet memurları ayrı ücret almaktadır.

Kanun önerisinde, bu husus düşünülmüş, yapılan iş oranında, döner sermayeden yapılacak yönetmeliğe göre, ek ödenek verilmesi bulunuyordu. Bunun senede 3 maaşa indirilmesi Adli Tıp Kurumu gelişme ve çalışmalarını, üye ve diğer personel sağlanmasında aksaklık yaratacağı muhakkaktır.

Yeni Kanunda İhtisas Dairelerinde bulunmayan uzmanlar yerine, dışarıdan o dalın uzmanını, 6119 sayılı kanunda olduğu gibi, çağırarak dinleyecek o kişiden rapor alacak ve ilgili makama gönderecektir. Bu yöntem kanımızca sakıncalıdır. Böyle, dışarıdan çağrılıp bilgisine baş vurulacak kişilerin, önceden Adli Tıp Meclisi tarafından ismen saptanmasında, çok büyük isabet olduğu kanısındayım. Uygulamada bilimsel kişiliğe sahip olmayanlara baş vurulduğu görülmektedir. Bu yöntem, bilimsel ve usul yönüne aykırı bulunmaktadır.

Adli Tıp İhtisas Daireleri Uzmanları ve Kanunla Belirlenen Görevleri		
İhtisas Dairesi	Uzmanları	Görevleri
Daire I.	2 Adli Tıp Uzmanı 1 Patolojik Anatomi Uz. 1 İç Hastalıkları Uzmanı 1 Genel Cerrahi (Şürürcü)	Ölüm olguları T.C.K. 448-455
Daire II. Travmatoloji Birinci Dairesi	1 Adli Tıp Uzmanı 1 Genel Cerrah, Operatör (Şürürcü) 1 Sinir Cerrahi (Nöroşürürcü) 1 Patolojik Anatomi Uzm. 1 Kadın ve Doğum Has. Uzm.	Eğhasa karşı işlenen cürüm. (Kişilere karşı eylemler) T.C.K. Bab 9 Fasil 2 T.C.K. 456 1-2 4 » 457-459 » 460 » Fasil 3 T.C.K. 461, 462 463, 464 T.C.K. 468, 469, 470, 471, 472 T.C.K. 414, 415, 416, 417, 418 423, 430 T.C.K. 243, 245, 271
Daire III Travmatoloji İkinci Dairesi	1 Adli Tıp Uzmanı 1 Kulak, B. B. Has. Uzmanı 1 Ortopedi Uzmanı 1 Röntgen (Radyoloji Uzm.) 1 Göz Hastalıkları Uzm.	456/3 üncü Fıkra Akıl beden Hast. (456/3) Havas, El, ayak, kaybı, Söz söyleme, çocuk yapma kudreti kaybı. Çocuk düşürme Tatili Uzun Çehre değişikliği
Daire IV	1 Adli Tıp Uzmanı 1 Akıl Hastalıkları Uzm. 1 İç Hastalıkları Uzm. 1 Sinir Hastalıkları Uzm. 1 Toksikoloji Uzmanı	T.C.K. 46, 47, 48 Hukuki Ehliyet, vesayet fiili mukavemet v.b. Meslek Hastalıkları Toksikomani
Daire V	1 Adli Tıp 1 Bakteriyoloji ve İntan Hastalıkları Uzmanı 1 Üroloji Uzmanı 1 Hematoloji Uzmanı 1 Allerji Uzmanı	T.C.K. 445, 446 Allerji, İmmunoloji Gıda Zehirlenmeleri
Daire VI Başkan tarafından seçilir	Başkan ve En Kıdemli Üye 4 Genel Kurul Üyesi	5. Dairenin görevi içine girmeyen olayları inceleme

4 — ADLİ TIP İHTİSAS ŞUBELERİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER:

Yeni Kanunda Adli Tıp İhtisas Şubelerinde önemli bir değişiklik getirilmemiştir. Esasen mevcut olan bazı şubelerin alt şubeleri oluşturulmuştur. Mevcut çalışma uygulaması ayrı dallar gibi guruplandırılmıştır. Kimyahaneye bölümünde çalışan Biyoloji branşı ayrı şube halinde oluşturulmuştur. Fizik tetkikler bölümüne Klimatoloji kısmı eklenmiştir. Klimatoloji kısmının eklenmesi, kanımızca önemli bir gereksinmeye dayanmaktadır. Trafik Şubesi kurulmuştur. Trafik Şubesi bazı konularda Adli Tıbbi ilgilendirmekte ise de, ayrı bir şube halinde, Adli Tıp Kurumunda yer alması yerinde bir oluşum, örgütlenme değildir. Trafik Şubesi açılması ile, Adli Tıp Kurumu işlerini artırmaktan başka bir şey yapılmamıştır. Adli Tıp Kurumu içinde, Trafik Şubesi açılması) Çağdaş, bilimsel koşullara aykırı bulunmaktadır. Morg ve gözlem şubeleri aynı şekilde kalmıştır. Gözlem Şubesi, eski ismi müşahadehane idi. Gözlem kelimesi, müşahadehane anlamıyla aynı anlamda değildir. Buna başka bir tümeleç bulunmalıydı veya aynı kalmalıydı. Morg kelimesi de Türkçe değildir. Fakat aynen kalmıştır. Morg ölü konan veya ölü üzerinde çalışılan yer anlamına gelmektedir.

Morg ve Gözlem Şubeleri de çağdaş bilim ve araştırmalara göre alt bölümlere ayrılabilseydi yararlı olurdu.

Biyoloji ve Trafik Şubelerininde bölümlenmesi, çalışma bakımından yararlı olurdu. Örneğin; Biyoloji Şubesi içine giren Kan Gurupları ve Babalık tayini, Kan lekelerinden gurup tayini başlı başına bir bölüm olabilir. Trafik Şubesi, Tıpsal, yol makina ve araçlar olarak bölümlenebilirdi. Daha başka bölümler kurulması da mümkündür.

6 Adli Tıp İhtisas Şubeleri gereksinmesini sağlayacak bir «Deney Hayvanları yetiştirme ve besleme, bakım» şubesi kurulması çok yararlı olacaktı. Böyle bir şube kurulmamıştır.

Adli Tıp İhtisas Şubeleri

6119 sayılı Adli Tıp Müessesesi Kanununa göre	Yeni Kanuna göre Adli Tıp Kurumu Kanunu
1 — Morg Şube Müdürlüğü	1 — Morg Şubesi Müdürlüğü
2 — Müşahadehane Müdürlüğü	2 — Gözlem Şubesi Müdürlüğü
3 — Fizik Tetkikler Şubesi Müdürlüğü	3 — Fizik İncelemeler Şubesi Müdürlüğü a) Bolestik İncelemeler Bölümü b) Grafoloji ve Daktiloskopik İncelemeler Bölümü c) Işınlara İnceleme Bölümü d) Klimatoloji İncelemeler Bölümü
4 — Kimyevi Tahlil Şubesi Müdürlüğü	4 — Kimyasal Çözümler Şubesi Müdürlüğü a) Toksikoloji Çözümler Bölümü b) Gıdai Maddeler İncelemeler Bölümü c) Sınai Maddeler İncelemeler Bölümü d) İlaç ve Muhtelif Maddeler Bölümü e) Narkotik Maddeler İncelemeler Bölümü f) Alkolometrik İncelemeler Bölümü g) Araştırma Bölümü
	5 — Biyoloji Şubesi Müdürlüğü
	6 — Trafik Şubesi Müdürlüğü

5 — DÖNER SERMAYE KURULMASI :

6119 sayılı Kanunda, Adli Tıp Müessesesi ve Adli Tabipliklerde Döner Sermaye yokdu. Yeni Kanunla «Adli Tıp Kurumunda» Döner Sermaye oluşturulmuştur. Bu oluşum, Adli Tıp Kurumu masraflarına yardım bakımından çok yararlı olmuştur. Adli Tıpta, ilk Döner Sermaye, Ankara Üniversitesi Adli Tıp Kürsüsünde kurulmuş ve çok yararlı olmuştur. Yapılan muayene ve istenen her mütalaa ile dosya tetkiki için, Yönetmelikle hazırlanmış tarifesine göre bir ücret alınmaktadır. Bu ücret günün koşullarına göre, tarife değiştirilerek ayarlanmaktadır. Tam gün çalışma kanunu muayene yapanlara ayrıca bir ücret vermemektir. Bu Kanundan önce her muayene için muayeneyi yapan Öğretim Üyesi, Tam Gün çalışıyorsa ayrıca ücret verilmekte idi. Tam Süre Çalışma Kanunu Değiştirilme Kanun Taslağında bu hususun tekrar ihdası düşünülmüştür.

Yeni Kanunla Kurulan Döner Sermaye, yalnız Adli Tıp Meclisine gelen olgulardan, oldukça fazla bir para alacaktır. 1971 yılında Adli Tıp Meclisine 32794 olgu gelmiştir. 1981 yılında bu rakam daha artmış olacaktır. Her olgudan 1000 TL. sı alınsa, 50.000 olgu gelse, alınacak para 50.000.000 olacaktır. Bu para Adli Tıp Kurumu bütçesine büyük katkıda bulunacak, para sağlanması kolaylaşacaktır.

Adli Tıp Kurumu, Döner Sermayesi iyi bir şekilde organize edilirse, devlete fazla yük olmadan kendi kendini idare edebilir.

6 — ADLİ TABABET ŞUBE MÜDÜRLÜKLERİ ŞEKLİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER :

Adli Tabiplikler yerine, Adli Tababet Şube Müdürlükleri kuruluşu yararı tartışılabilir. Bunları yönetecek hekim bulunacağından kuşumuz vardır. Kanun hekimlere nesnel bakımdan hiç bir yardım sağlamamıştır. Bu hususdan daha önce de söz etmişdik.

Adli Tababet Şube Müdürlükleri il veya ilçelerde kurulabilecek oluşumlardır. Çalışmalar için yararlı olacaktır. Büyük laboratuvarların işini azaltacaktır.

7 — ADLİ TIP MÜESSESESİ KURUMU KANUNDAKİ İDARİ DEĞİŞİKLİKLER :

Adli Tıp Kurumu Başkanının, Adli Tıp Uzmanı olması esası kabul edilmiş, Başkan Yardımcısı bir iken ikiye çıkarılmış, 2 hukuk müşaviri, bir Genel Sekreter, Personel Müdürü, Personel Müdürü Yardımcısı, İdare Müdürü, İdare Müdürü Yardımcısı ilave olunmuştur.

8 — Yeni Kanunda, memleketimizin ayrı ayrı yerlerinde kurulacak olan Adli Tıp Meclisleri tarafından verilecek aynı veya benzere yakın olay raporlarında, bulunabilecek uyumsuzlukları hal ve kesin karara bağlamak üzere Tıp Fakültesi Adli Tıp Öğretim Üyeleri, her Meclisten seçilecek 5 şer üye Adli Tıp Meclis Başkanları, Adli İhtisas Dairesi Başkanlarından oluşan Kurul teşkili yararlı olurdu. Bu kurula Adli Tıp bilimsel uygulama prensiplerini tespit, Adli Tıbbın memleketimizde gelişmesi için, yeni organizasyon yapma, diğer araştırma, çalışma, teşkilâtı durumunu murakabe, yeni yöntemleri uygulattırma görevi ve başka görevlerde verilebilirdi. Bu kurula «Adli Tıp Şurası» denilebilirdi. Adli Tıp Şurası görev ve çalışma süresi, çalışma niteliği bir yönetmelikle sağlanabilirdi.

ÖZET: Bu çalışmada, bazı değişiklikler yapılan 6119 sayılı kanudaki özellikler yeni değişiklikleri nitelikleri üzerinde durulmuş, yeni kanunun tasarruflarının eleştirisi yapılmıştır. Başlıca değişiklikler, Adli Tıp Meclisine, yeni üyeler eklenmesi ile oluşum şekli değiştirilmesi, İhtisas Şubelerine yeni bazı şubeler ilâve yapılması, Döner Sermaye kurulmasıdır. Yeni ilâve olan ihtisas şubeleri Trafik Şubesi ve Klimatolojik incelemeler bölümüdür. Bu değişiklikler yeterli değildir. 6119 sayılı Kanunda yapılan değişikliklerin, Türk Adli Tıbbında büyük bir gelişme sağlamıyacağı kanısındayım. Adli Tıpta çalışan hekim ve personele nesnel bakımdan diğer devlet memurlarından fazla olarak, yeterli hiç bir ek gelir sağlanmamıştır. Senede Döner Sermayeden, mümkün olursa verilmesi düşünülen 3 maaş, beklenen nesnel katkı olmayacaktır. Maaşlı ve ayrıca yapılan işe göre, örneğin vaka başına ek bir ücretin verilmesini sağlayan bir resmi bilirkişilik yöntemi getirilmeliydi. Bilimsel gelişmeyi, kontrolü düzenleyecek hiç bir önlem alınmamıştır. Bu Kanunu kısa bir süre sonra, çağdaş Adli Tıp doğrultusunda değiştirmek gerekecektir.

L I T E R A T Ü R

- 1 — *Abstracts*: Abstracts of papers presented at the third Meeting of the Swedish Forensic Medicine, Stockholm. December 1972. Stockholm.
- 2 — *Camps F. E.*: The Medico - Legal system in England and Wales (Amsterdam Exc. Méd. 1961 sa. 54. sayfa 71)
- 3 — *Chaudre Rober*: Coroner et Medical Examiner aux Etats - Unis (Paris Ann. Méd. Lég. et 1952. sa. 4 sayfa 235).
- 4 — *Derobert L.*: Les conditions d'exercice de la Médecin Legale (Paris. Ann. Méd. Lég. 1958 sa. 2 sayfa 78).
- 5 — *Derobert L.*: Organisation des Instituts de Médecine Legale (Paris. Ann. Méd. Lég. 1959. sa. 4 sayfa 372).
- 6 — *Derobert L.*: Histire de la Médecine Legale (Roma 1973. 48 sayı 1 - sayfa 1-38)
sayı 2 - sayfa 161-192
sayı 3 - sayfa

- 7 — *Dervilled P.* : The organization of Légal Médecine and its teaching in various countries (Amsterdam. Exc. Méd. 1961 sayı 34. sayfa 72).
- 8 — *Gerald Theisiger* : The judge and the experts vitnes (İngiltere Méd. sci. and the Law 1975. 15 sayı 1. sayfa 3-9).
- 9 — *Fitzsimon J.* : Science and Law (İngiltere. Jor For. Sci. 1973. 12 sayı 4 sayfa 261-269).
- 10 — *Harsanyi L., Szuchovaky G.* : Medical Responsibility in operations Fatalities (İsviçre, For science. 1974 4 sayı 1 sayfa 7-18).
- 11 — *Mosinger M.* : L'organisation des Institus de Médecine Légale et de la Recherche Scientifique appliquée à la Médecine Legale et de la Criminoloji (Paris. Ann. Méd. Leg. 1959. sa. 3. sayfa 332).
- 12 — *M.* : La responsabilite de l'expert (Paris. Ann. Méd. Leg. 1951. sa. 1 sayfa 43).
- 13 — *Özen Cahit* : Adli Tıp Dersleri (A.Ü.H.F. yayınlarından Ankara 1952, II. baskı 1955).
- 14 — *Özen Cahit : Sezen Hayri* : Adli Tıp (İ.Ü.T.F. yayınlarından İstanbul 1971).
- 15 — *Öztürel Adnan* : Medecine Legale en Turquie (Liege Belçika 1962 Acta Méd. Leg. et sec. XV. sa. 1-2 sayfa 51-54).
- 16 — *Öztürel Adnan* : Uluslararası Adli Tıp Akademisi Beşinci Kongresi (İstanbul Ad. Tıp Eks. 1962 sa. 86 sayfa 358-367).
- 17 — *Öztürel Adnan; Gürol İ.* : Adli Tıp Bakımından Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi (İstanbul 1963. Ad. Tıp. Eks. sa. 92 sayfa 5-9).
- 18 — *Öztürel Adnan* : Adli Tıp Ankara 1966. Güzel Sanatlar Matbaası 394 sa.).
- 19 — *Öztürel Adnan* : Adli Tıp Ankara 1971. Güzel İstanbul Matbaası 399 sa.).
- 20 — *Öztürel Adnan* : Adli Tıp Drs. Kitabı (A.Ü.H.F. yayınlarından Ankara 1959. 366 sa.).
- 21 — *Öztürel Adnan* : Memleketimizde ve Dünyada Adli Tıp A.Ü.H.F. Der. Ankara 1961. XVIII sayı 1-4 sayfa 161-184).
- 22 — *Öztürel Adnan* : Tıpta bilirkişilik ve sağlık hizmetlerinin sosyalleştirilmesi (Sağ. dergisi. Ankara 1962 sayı 5-6 sayfa 32-44).
- 23 — *Saury R., Fourcade J.* : La deposition do medecin. Expert devant les tribinaux francais (İsviçre For sci 1974. 4 sayı 2 sayfa 97-106).
- 24 — *Şehsuvaroğlu Bedii* : Dünyada ve yurdumuzda Adl' Tıbbın tarihçesi ve gelişmesi. (İ.Ü.T. Fak. Mec. 1974 Cilt 36 suplementum 60. 123 sayfa.)
- 25 — *Trillot J., Loiry L., Philipon et Bernardy J.* : A propos l'expertise Médico-Legal Judiciare (Paris. Ans. Méd. Leg. 1954 sa. 1 sayfa 48).